

Kitekint? - Ötletbrókerek

2009 december 01. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Könyvekr?l sokféleképp lehet írni. Rendszeresen jelentkez? Kitekint?, gazdasági rovatunkban Matolcsy György, az Orbán-kormány gazdasági minisztere szubjektív gondolatait osztja meg olvasóinkkal. Érdemes visszamen?leg is elolvasni ezeket a gondolatokat!

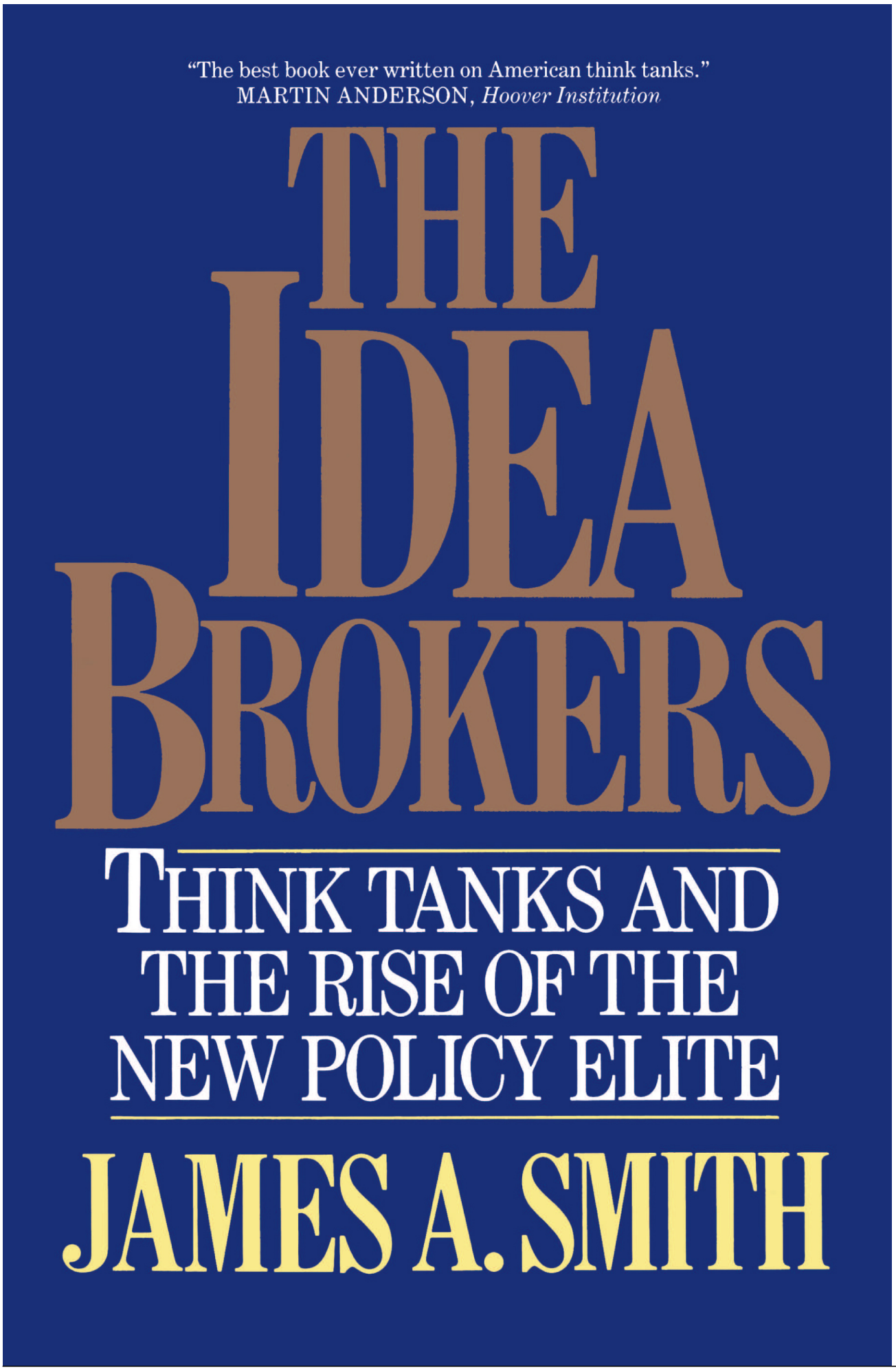
Olyan, jórészt külföldi társadalomtudományi m?vek között tallózik, amelyek közel állnak saját szemléletéhez, amelyek Magyarországon kevéssé ismertek, s amelyek ismerete - reményeink szerint - minden olvasónk számára izgalmas és informatív lehet.

Az USA a XX. század igazi gy?ztese. Megnyert két forró és egy hidegháborút, demokráciával és nem diktatúrával jött ki az 1929-33-as világgazdasági válságból, a háborús gazdálkodásról háromszor is sikeresen állt át békésebb id?kre, és a XX. század elejére az egyedüli globális nagyhatalom, miközben gazdasága a legversenyképesebb a világon. Mi Amerika titka?

Talán az, hogy a hatalmat és a tudást, a politikát és a tudós szakértelmet itt egyesítették a legsikeresebben. Már Abraham Lincoln Aesopus meséib?l merített bölcs politikai tanácsokat. Majd F. D. Roosevelt a New Deal elméletének és gyakorlatának kidolgozását tudósokra bízta. Kennedy, Reagan és Bush tudósok csapatait használta a politika formálására. Amerika találta fel a tervez?- és tanácsadó intézményeket, amelyek úgy ütnek el hatékonyságban a magányos szakért?t?l, mint az IBM a Gutenberg nyomda bet?szed?jét?l.

A Rand Corporation, az American Enterprise Institute, a Brookings Institute, a Hudson Institute, a Cato Institute, a Heritage Foundation és több mint ezer társuk adják a modern gondolatgyár vezet? gépsorait. Míg 1900-ban Amerikában 6000 könyvet adtak ki, addig a 90-es évtizedben már 60 ezret évente, csak hatezret a közgazdaság és a szociológia területén.

A 25 legnagyobb stratégiai kutatóintézet évente 250 könyvet és több mint ezer jelentést ad ki. Az 1920-as évtizedben elindult konzervatív hullám is azért érhette el tet?pontját Reagan elnöksége idején, mert a konzervatív gy?zelmet megel?zte szellemi m?helyek sorának a felépítése, óriási hatású könyvek és jelentések publikálása, konferenciák és viták révén új gondolatok, ideák közvetítése a társadalom, politika és üzleti élet felé.


"The best book ever written on American think tanks."
MARTIN ANDERSON, *Hoover Institution*
THE IDEA BROKERS
THINK TANKS AND THE RISE OF THE NEW POLICY ELITE
JAMES A. SMITH

Tocqueville szerint Amerikát az jellemzi, hogy a véleménykülönbségek csupán árnyalatbeliek, mégis a gondolat erejében talán jobban hisznek a konzervatívok, mint a liberális demokraták. Jelképes is, hogy Weaver 1948-ban publikált híres könyve (A gondolatnak következményei vannak) lett a konzervatív szellemi központ, a Heritage Foundation mottója.

Roosevelt intellektuálisan csapongó volt, ellentétes elképzeléseket tartott a fejében, és szakért?it rendre elkeserítette azzal, hogy semmit sem tartott lehetetlennek, mindent ki akart próbálni. Tanácsadóit kijátszotta egymás ellen, vitáikat arra használta, hogy csiszolja a stratégiai ötleteket. A Roosevelt körüli kreatív szellemi m?hely nélkül azonban nincs New Deal, csak egyre mélyebb világgazdasági válság, és a háborút sem lehetett volna megnyerni tudósok ezreinek kormányzati alkalmazása nélkül.

A gondolat történelmet formáló erejét talán Neumann János máig rejt?zköd? felismerésének sorsa mutatja a legjobban. 1943-ban már világos volt, hogy a szövetségesek megnyerik a háborút, de mi lesz azután? Az USA-ban 20 millió munkahely függött a háborús gazdaság megrendeléseit?l, és több mint 10 millió katona tér majd vissza a gy?ztes háborúból és keres majd munkát. De honnan lesz munka, ha nem lesz már háború? A New Deal is megbukott volna, ha az USA nem lép be a háborúba, a békés gazdaság nem képes felszívni 30 millió munkavállalót. Ha a háború utáni gazdaság az 1940-es szintre süllyed, akkor 15 millió (gy?ztes) amerikai marad munka nélkül.

Elviselhet?-e ez politikailag? Nem. Békés gazdasággal nem, csak egy újabb háborúval lehet fenntartani a munkahelyeket. A háborúban kifejlesztett fegyverekkel, majd az atomkorszak beköszöntével azonban ez igen kockázatos. De jó lenne olyan háborút feltalálni, ami megtartja a munkahelyeket, de nem jelent végzetes, csak elviselhet? kockázatot. A megoldást Neumann János Oscar Morgensternnel együtt 1944-ben publikált könyve (Theory of Games and Economic Behavior) hozta.

Matematikai modellezés segítségével bebizonyították, hogy nemzetközi konfliktus esetén a szemben álló felek elég racionálisak ahhoz, hogy elkerüljék a teljes megsemmisülést. Ezzel az ideológiailag szemben álló, pusztító fegyverzettel felszerelt ellenfelek a bizalom teljes hiánya ellenére is kiszámíthatóan viselkednek. Ha nem is megbízható, de legalább kiszámítható a nukleáris korszak ellenfele. Ez elég volt a hidegháború feltalálásához.

A hatalom és a tudás ötvözése a siker fontos feltétele. Ehhez sok-sok szellemi m?hely szükségeltetik itthon is, mint Amerikában. Kell állami, alapítványi, üzleti, s?t magántámogatás intézetek, könyvek, jelentések, konferenciák és kutatók számára. Egy új szellemi infrastruktúra kell az új gondolatok megszületéséhez és elterjesztéséhez, majd ebb?l lehet újból politikai siker és újból kormányzás.

(James A. Smith, The idea brokers, The Free Press, 1991)

Matolcsy György, hetivalasz.hu



Ajánló